

MAJORITATE ȘI MINORITATE – EXPERIENȚA EUROPEANĂ ȘI PARTICULARITĂȚI ALE ZONEI COVASNA – HARGHITA

I. Considerații generale

Abordarea raporturilor majoritate – minoritate reprezintă un demers de maximă responsabilitate care trebuie realizat efectiv „sine ira et studio”, cu totală detașare și realistă evaluare a concluziilor.

În orice act decizional concluziile trebuie să fundamenteze decizii capabile să pună în mișcare acele resorturi instituționale care să conducă spre normalizare, spre eliminarea factorilor perturbatori, spre găsirea soluțiilor omniacceptabile – condiție a menținerii coeziunii sistemului complex care include categorii ce din perspectiva acestei regrupări (majoritate-minoritate) ar putea să se situeze în anumite momente – pe poziții contrare.

Gestionarea unei realități care include majorități și minorități etnice trebuie realizată, în primul rând, cu bună credință – condiție „sine qua non” a identificării soluțiilor optime în concordanță cu reglementările juridice interne și internaționale, cu posibilitățile concrete oferite de nivelul de performanță socială și de ce nu cu interesele naționale ale fiecărui partener social membru al majorității sau al minorității.

Factorii sociali investiți să gestioneze asemenea realități pot construi strategii sociale viabile numai în măsura în care reușesc să depășească barierele comunicaționale, a inhibițiilor de orice natură, dar în primul rând pe cele istorice, promovând un dialog sincer, constructiv, reușind astfel să creeze relații de parteneriat în cadrul cărora diferențele pot constitui surse ale unor soluții moderne.

Acest demers (propus în titlu) trebuie situat neapărat în contextul politic intern și extern caracterizat prin incoerență, prin bulversarea axiologică ce pune în discuție toate normele juridice care au reglementat relațiile dintre state după al doilea război mondial, iar pe plan intern prin incompetența clasei politice românești de a lansa România în rândul țărilor caracterizate prin normalitate politică, economică și socială.

Înainte de abordarea unor probleme legate de tema zilei aș vrea să putem răspunde la întrebarea dacă zona Covasna-Harghita reprezintă un caz aparte care să merite o atenție specială a atâtor distinse personalități, a unor

tineri atât de valoroși. Răspunsul este greu de dat. În primul rând orice răspuns tranșant este susceptibil de îmbunătățiri ulterioare, iar el nu va putea oferi decât perspectiva abordării dintr-un „anumit unghi”.

Pornind de la aceste considerente îndrăznim să opinăm că specificitatea zonei este dată de faptul că reprezentanții majorității cetățenilor acestei țări trăiesc aici în minoritate, iar minoritatea maghiară din România, aici trăiește într-o majoritate consistentă.

În aceste condiții fiecare din acești doi parteneri trăiește un cu totul alt rol decât oriunde în țară, gestionându-și-l diferit. În zonă situațiile concrete ale acestora sunt influențate decisiv de comportamentul și abordarea diferită a proiecției viitoare a scopurilor și obiectivelor; dacă pentru minoritatea românească e caracteristic stilul cantemplativ, complăcându-se – inexplicabil – în postura de victimă, majorității maghiare fiindu-i caracteristic stilul participativ, dinamic, acțional; subiecții acestei comunități fiind foarte bine motivați, fiecare cunoscându-și locul, rolul și misiunea pe care o are de îndeplinit pentru realizarea unor obiective pe termen scurt, mediu și lung.

Existența perfect paralelă fără nici un fel de comunicare formală sau informală între cele două comunități poate constitui o altă caracteristică a zonei amintite.

Incoerența și reacția cu totul inefficientă a societății civile – aparținând comunității românești și propunerea unor obiective idilice, sămănătoriste ne caracterizează, dar cred că asta deja nu mai este o caracteristică numai a zonei, ea regăsindu-se și-n comportamentul întregii societăți civile din România; societate care nu știe să fie în permanență opoziția fermă a clasei politice românești, fapt ce explică funcționarea defectuoasă a subsistemelor, sistemelor sociale din România.

II. Factori care blochează comunicarea normală între cele două comunități etnice din zonă

Principalul factor care blochează comunicarea normală între minoritarii majoritari și majoritarii minoritari este reprezentat de

clișeele și prejudecățile care caracterizează aprecierea fiecăruia despre celălalt, clișee care torpilează orice preocupare de a găsi a cale normală de dialog, de identificare – pe această bază – a unor soluții bilateral acceptabile și care să permită existența normală pentru fiecare parte.

Dintre aceste clișee și prejudecăți aș enumera:

a) pentru „minoritarii majoritarii”:

– religia ortodoxă este o religie primitivă, neevoluată, cu ritualuri umiltoare care poate fi acceptată numai de către un popor incult, dezorganizat;

– românii sunt „büdös oláh” (valahi împuțiți), incapabili de a se schimba, de a evolua, de a progresa, de a-și asuma valorile europene, predestinați să fie conduși și luminați de către alții;

– românii sunt hoți, superficiali, leneși, mincinoși, parșivi, nesiguri, oameni pe care nu te poți baza.

Toate acestea, justificând fără nici un fel de posibilitate de tăgadă ceea ce este evident ca lumina zilei, că maghiarii sunt superiori, o nație civilizatoare care nu-și poate împlini menirea din cauza împuțiților de valahi.

b) pentru „majoritarii minoritarii”:

– ungurii au adus comunismul în țară împreună cu evreii, deci ei sunt cauza a 50 de ani de prigoană comunistă;

– în nici unul din momentele istoriei lor ungurii nu au fost capabili de toleranță, nu au știut să se poarte, nu au fost capabili de democrație ci numai au destabilizat, constant, pacea zonei;

– românii au avut un dușman perpetuu: ungurii care le doreau și le doresc țara;

– Ungaria investește bani și se consolidează în Transilvania pentru ca ulterior să o rupă din trupul României.

Nu ne propunem să analizăm cât adevăr există, sau nu, în aceste prejudecăți, dar ele afectează dialogul interetnic până la suprimarea acestuia. Peste aceste clișee generale, aici în zonă trebuie luate în seamă și cele ale secuilor:

– secuii au fost primii sosiți pe aceste teritorii;

– instituțiile secuiești au fost și sunt net superioare celor românești și chiar celor ungurești – e drept – al doilea stereotip se aude din ce în ce mai puțin în ultimul timp;

– românii care revin acum în zonă sunt coada promoțiilor, care nu și-au găsit de lucru în locurile lor de baștină și nu pot fi parteneri de dialog pentru elitele secuiești;

– românii de aici cer și beneficiază de privilegii și dimpotrivă, secuii sunt cei defavorizați, marginalizați, umiliți de către aceștia. Aceste stereotipuri se adâncesc și se amplifică în situația în care se ia în discuție rolul celor două comunități în istorie, deschizându-se obstacole insurmontabile dialogului, acesta transformându-se într-un dialog al surzilor.

III. Probleme ale comunității românești

1. Problema cea mai gravă a comunității românești din județul HARGHITA o reprezintă indiscutabil – PIERDEREA CONȘTIINȚEI IDENTITĂȚII NAȚIONALE – prin renunțarea la limbă și la tradiții.

Acceptarea ca singură situație viabilă – pentru supraviețuire – pierderea în rândul maghiarimii este cel mai dramatic proces care se înregistrează încet și sigur și astăzi – proces pentru care clasa politică românească – în ansamblul ei – ar trebui să-și facă un „mea culpa” în stilul nobililor luptători japonezi.

2. Amplificarea discriminărilor obiective – derivate din statutul de minoritate numerică – de lipsa unei politici coerente a guvernelor care ne-au condus destinele în ce privește gestionarea zonei ca o zonă în care comunitatea românească trebuie ajutată cel puțin atât cât este ajutată de către Guvernul României orice minoritate care trăiește pe teritoriul țării noastre, reprezintă o altă problemă gravă care ne afectează. Este oare mult să inoportunăm pe abilitații noștri să ne trateze în mod egal cu oricare altă minoritate? (Ziarul, reprezentare parlamentară, vreți să avem un singur partid ca U.D.M.R.-ul, nu ar fi normal!).

3. Dispersia energiilor pozitive ale comunității românești pe obiective individuale ceea ce conduce la existența în sine în locul existenței pentru sine.

Atomizarea idealurilor prin fixarea unor obiective mărunte, ușor de atins, care „să nu deranjeze”, de cele mai multe ori idilic-sămănătoriste, care nu contribuie cu nimic la îmbunătățirea stării economice a membrilor comunității noastre. Vine armata la câte-o sărbătoare, punem 100 de steaguri, cântăm imnul național, bem un șpriț, facem un chef și-i „punem la punct” pe știm noi cine prin câteva bancuri trăznesc, dar situația rămâne neschimbată.

4. Sustragerea profesorilor și a intelectualiității tehnice românești și declinarea oricăror preocupări privind interesele naționale.

5. Limitarea activității preoților numai strict la programul liturgic și neimplicarea în mobilizarea credincioșilor la schimbarea stării de lucruri necorespunzătoare în care se complac. Renunțarea la apostolatul pe care ar trebui să-l realizeze și care derivă din definirea credinței noastre și a bisericii ca biserică apostolească, prin simbolul credinței.

6. Nepriceperea și neajutarea românului pentru a acumula capital care să-i poată asigura confortul existențial, ce i-ar permite să umble cu fruntea sus.

7. Lipsa exercițiului democratic care face ca românul să nu știe să ceară administrației să-i satisfacă cerințele existenței normale, iar dacă aceasta nu o face să-i ceară socoteală.

8. Gestionarea defectuoasă, chiar neștiința exploataării statutului de minoritate.

Ar mai fi multe alte probleme, dar numai strict pentru a economisii timp o să vă prezint cauza cauzelor: incapacitatea societății civile românești de a gestiona drepturile și libertățile oferite de legile proprii și documentele internaționale la care a aderat România..

Se naște firesc întrebarea:

IV. Ce-i de făcut?

1. Reconsiderarea statutului românilor în zonele în care aceștia trăiesc în minoritate numerică și asigurarea unor drepturi și libertăți

cel puțin egale cu cele ale celorlalte minorități (conform Convenției – cadru a Consiliului Europei privind protecția minorităților).

2. Depunerea unui efort constant, susținut pentru mobilizarea tuturor românilor la gestionarea cu maximă răspundere a propriilor șanse.

3. Organizarea coerentă a comunității românești și schimbarea tacticii organizațiilor nongu-vernamentale prin adoptarea unei atitudini ofensive menite să paralizeze orice excese și abuzuri comise împotriva vreunui român sau a intereselor comunității.

4. Inițierea și promovarea unui dialog permanent cu organizațiile nonguvernamentale ale comunității maghiare, găsirea unor obiective comune, conjugarea eforturilor la realizarea acestora, contribuindu-se astfel la contracararea politizării și absolutizării diferențelor care asigură existența comodă a clasei politice interesate de această stare de lucruri.

5. Aducerea cu promptitudine la cunoștința organismelor internaționale și chiar sesizarea acestora atunci când administrația își permite să încalce drepturi, libertăți ori afirmarea liberă a identității naționale.

6. Gestionarea împreună a tuturor situațiilor de criză fără a permite imixtitudinea și denaturările unor terți, iar mesajul care se transmite către țară prin mijloacele media să poarte girul ambelor comunități.

Abstract

Majority and minority – European experience and local characteristics

The most serious problem of the Romanian community from the Harghita District is undoubtedly the consciousness of national identity by giving up their language and traditions. In addition to this, there are the amplification of the objective discriminations, arising from the status of numerical minority, and the dispersal of the positive energies of the Romanian communities on personal goals, which leads to an existence in itself rather than an existence for oneself.

The incapacity of the Romanian civil society to administer the rights and liberties offered by the internal laws and the international documents which Romania adopted accounts for the present-day state of the Romanian community from Harghita. The correct administration of these natural rights and liberties would fundamentally change the relations, the contents, the roles and the tone of the interethnic dialogue.

Ioan Roman

Drd, Despărțământul ASTRA Covasna-Harghita

Miercurea-Ciuc

Tel.: 066/172892 (domiciliu)